

Konkret forløb: Historie

Illustration: Niels Poulsen

Formål: At få kendskab til og blive i stand til at redegøre for sammenhænge mellem den lokale, nationale, regionale, europæiske og globale udvikling, og at opnå indsigt i, hvordan historiefaget kan medvirke til at forstå og løse problemer i nutiden.

Forudsætninger: Det er en hjælp at have læst de tekster og faktaark, som er knyttet til modulet. Du skal kende til begreberne "grænse som linje" og "grænse som rum". Det vil også være en fordel at kende til begreber om identitetsdannelse og socialisering samt at have et grundlæggende kendskab til EU's strukturer og Schengen-aftalen.

Kernestof: Nationale, regionale og globale konflikter og samarbejdsrelationer. Demokrati, globalisering og menneskerettigheder og ligestilling i nationalt og globalt perspektiv. Historiebrug og -formidling.

Opgave 1

Grænser

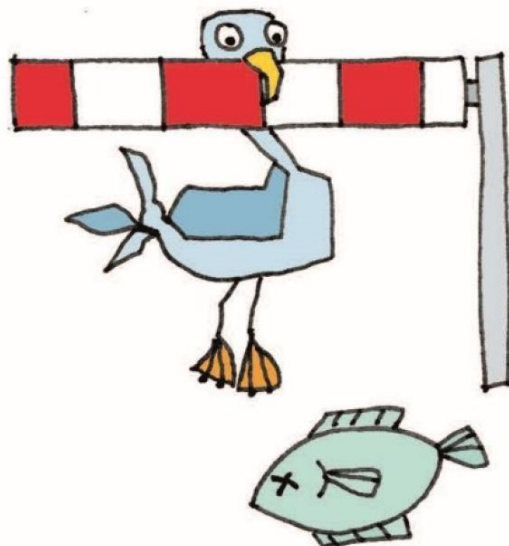

Illustration: Prik

1. Forklar hvad en geografisk grænse er. Kom også ind på andre geografiske grænser end dem mellem nationalstater. Tag fx udgangspunkt i dit lokalområde.
2. Lav en liste over de mange forskellige funktioner en geografisk grænse kan have.
3. Lav en liste over de forskellige typer af grænser, vi har i Danmark. Hvordan adskiller de sig fra hinanden, og hvad betyder det for deres funktion?
4. Undersøg hvilke funktioner grænsekontrol har. Kom også ind på, hvorvidt der kan være kontrol ved andre grænser end de nationale.
5. Lav en SWOT-analyse af grænsekontrol ved nationalstatsgrænser ([SWOT-skema](#))

Materiale:

[Faktatekst om grænsekontrol](#)

[Faktatekst om vildsvinehegnet](#)

[Faktatekst om geografiske grænser](#)

[Faktatekst om Schengen](#)

[Den dansk-tysk grænse i et historisk perspektiv](#)

Opgave 2

Samtalekort

1. I skal i grupper på 4-6 personer have en dialog om grænser og grænsekontrol med udgangspunkt i samtalekortene. Alle kort består af en tegning, et citat og et spørgsmål.

I skal svare ud fra jeres personlige holdninger. Men også inddrage den viden I har med fra undervisningen.

Materiale:

[Samtalekort om grænser](#)

Opgave 3

National identitet

Padborg grænse - som linje

Foto: News Oresund. Licens: CC BY 2.0 via Wikimedia Commons

1. Undersøg hvilken rolle grænsen til Tyskland har spillet i forhold til forståelsen af det at være dansk? Brug evt. teksten "Den dansk-tyske grænse" fra opgave 1.

2. Forklar hvilken betydning grænser har for vores opfattelse af andre. Se fx denne TED-talk: [Alexandra Auer: The intangible effects of walls](#).
3. Diskuter hvad grænsekontrollen gør ved vores forhold til og naboskabet med Tyskland. Kom bl.a. ind på, hvilken betydning en tæt relation til Tyskland har for Danmark økonomisk og kulturelt.

Materiale:

TED-talk: [Alexandra Auer: The intangible effects of walls](#). Februar 2019.

Gunvor Vestergaard: ”[Grænsen som linje, grænsen som rum](#)”. En kort gennemgang.

Jyllands-Posten: [Nye vinde blæser mellem Danmark og Tyskland: Et kulturelt venskabsår i 2020](#) (debatindlæg). 23. december 2019.

Der Nordschleswiger: [Dansk grænselukning truer naboskabet](#) (læserbrev). 14. maj 2020.

Grænseforeningen, nyheder: [Arbejdsgruppe skal bedre samarbejdet på tværs af grænsen](#), 3. maj 2023.

Dansk-Tysk Handelskammer: [Dansk-tyske erhvervsrelationer](#).

Udenrigsministeriet, nyheder: [Dansk-tysk arbejdsgruppe til at styrke samarbejdet i grænselandet](#), 26. april 2023.

Opgave 4

Det indre marked og Schengen

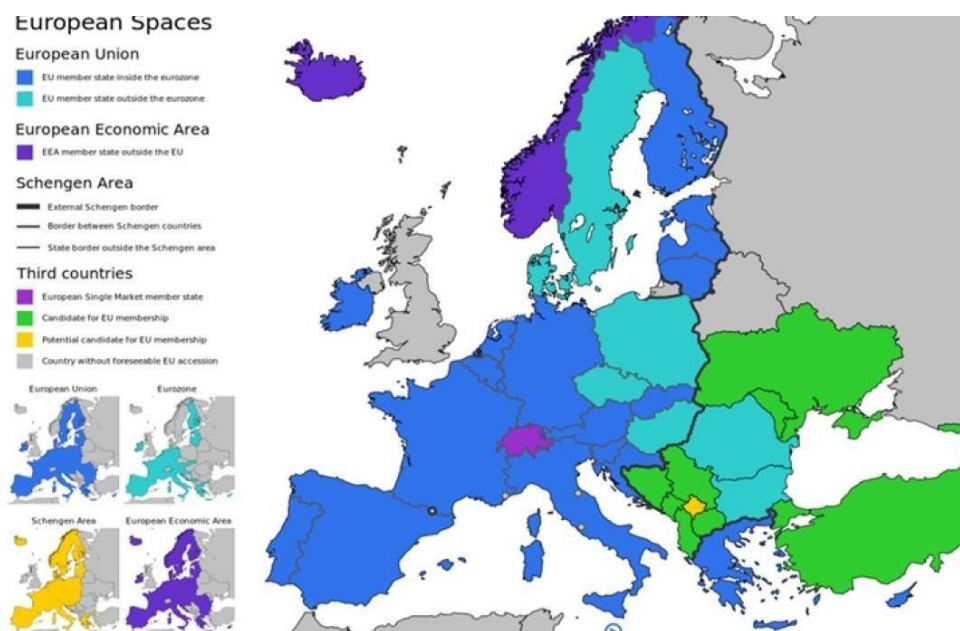

Foto: Discombobulates. Licens: CC BY 4.0 via Wikimedia Commons

1. Gør rede for hvad tanken er bag det indre marked.
2. Gør rede for grundprincipper i Schengen-aftalen med særlig fokus på, hvad den betyder for medlemslandenes grænser.

Materiale:

EU-oplysningen: [Hvad er Schengensamarbejdet?](#)

EU-oplysningen: [Schengensamarbejdet og grænsekontrol.](#)

Europa-Parlamentet: [Schengen: En guide til den grænsefrie europæiske zone.](#)

Undervisningsvejledning

Formål: At få viden om betydningen af geografiske grænser med et særligt fokus på nationalstatsgrænser og samarbejdsrelationer. Forløbet giver baggrundsviden til at indgå i en dialog om grænseproblematikker samt indsigt i de forskellige måder, hvorpå en nationalstatsgrænse kan fungere på, herunder hvilken betydning den har både fysisk og mentalt. Opgaverne kan bidrage til at opnå de faglige mål om, at eleverne skal kunne redegøre for sammenhænge mellem den lokale, nationale, regionale, europæiske og globale udvikling, og at de skal opnå indsigt i, hvordan historiefaget kan medvirke til at forstå og løse problemer i nutiden.

Forudsætninger: Det er en hjælp at have læst de tekster og faktaark, som er knyttet til modulet. Du skal kende til begreberne ”grænse som linje” og ”grænse som rum”. Det vil også være en fordel at kende til begreber om identitetsdannelse og socialisering samt at have et grundlæggende kendskab til EU's strukturer og principperne i det indre marked og Schengen-aftalen.

Faglige mål:

- redegøre for sammenhænge mellem den lokale, nationale, regionale, europæiske og globale udvikling.
- opnå indsigt i, hvordan historiefaget kan medvirke til at forstå og løse problemer i nutiden.
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag.
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

Kernestof: Nationale, regionale og globale konflikter og samarbejdsrelationer. Demokrati, menneskerettigheder og ligestilling i nationalt og globalt perspektiv. Globalisering. Historiebrug og -formidling.

Undervisningen: I undervisningen handler det om at arbejde med begrebet geografiske grænser. Det handler om at blive opmærksom på de grænser, man møder i sin hverdag, og hvad de betyder for en i et regionalt, nationalt og globalt perspektiv. Samtidig handler det om at få en bedre forståelse for, hvorfor vi har fysiske grænser, hvad de kan bruges til, og hvordan de kan forandre sig.

I undervisningen handler det også om at arbejde med de forskellige udtryk en nationalstatsgrænse kan have. Ud fra den viden, er der to perspektiver at arbejde videre med; det grænseoverskridende samarbejde og grænsers betydning for national identitet. For begge perspektiver handler det om at blive klogere på, hvordan grænsen påvirker os både økonomisk, politisk og mentalt. Derudover vil der være et særligt fokus på de politiske partiers ideologier og holdninger i relation til et bestemt politikområde,

der lægger op til både samarbejde og konflikt, samt hvordan historiefaget kan medvirke til at forstå og løse problemer i nutiden.

Uddybende materiale og forslag til grundbøger: De faglige mål kan ikke opfyldes ved hjælp af kernestoffet alene, men skal suppleres med stof, hvor der arbejdes med andre historiske temaer og fordybelse i udvalgte emner. Til de enkelte opgaver er der henvisninger til det relevante materiale.

For yderligere fordybning i begrebet grænser og det historiske omkring Danmarks grænser, kan der med fordel hentes brugbart materiale til forløbet fra ietgraenseland.dk samt fra nedenstående:

Gunvor Vestergaard: "KulturNU", Systime 2. udgave 2021.

Steen Bo Frandsen og Dorte Jagetic Andersen: "Europas Grænser", Aarhus Universitetsforlag 2018.

Steen Bo Frandsen: "Danmarks grænser"

https://portal.findresearcher.sdu.dk/files/178565562/2_2020_3.pdf

Marlene Paulin Kristensen: "Den midlertidige grænsekontrol har nu varet i seks år. Måske skal vi vænne os til den", Information, 8. januar 2022.

Marlene Paulin Kristensen: At genkende grænsen, Kulturstudier, 2020.

Flensborg Avis har fulgt debatten om grænsekontrol og vildsvinehegn tæt. Her er mange relevante artikler at finde.

Mere uddybende om grænselandet og mindretallene findes her:

- "Grænseland – krig og kulturmøder" (2009).
- Hæftet "Sameksistens i grænselandet / Gemeinsames Leben im Grenzgebiet" (2019) (tredje link under downloads).

Der kan med fordel tilføjes opgaver fra ietgraenseland.dk, hvis forløbet skal gøres længere.